

Innst. O. nr. 18

(2007-2008)

Innstilling til Odelstinget fra næringskomiteen

Ot.prp. nr. 68 (2006-2007)

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmer Landbruks- og matdepartementet forslag til endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell. Loven danner det lovmessige grunnlag for veterinærvirksomhet i Norge.

Det foreslås lovendringer i forbindelse med planlagt etablering av kommunalt ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell.

Etter lovens formålsparagraf, § 1 annet ledd, er det i dag staten som har det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste. Ansvaret omfatter ikke et konkret ansvar for tjenestetilbud i enkeltområder utover et ansvar for å etablere og administrere en ordning med klinisk veterinær-vakt. Landbruks- og matdepartementet er opptatt av at bestemmelser som angår tilgjengelighet av tjenester for brukerne forvaltes så nær brukerne som mulig. Dette er også i tråd med et prinsipp om å legge ansvaret for tjenester til lavest mulig effektivt nivå. Departementet ønsker at kommunene får ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. For at det skal bli mulig, må lovens bestemmelse i § 1 annet ledd om statens ansvar oppheves. Samtidig foreslås det en ny bestemmelse i § 3 a om kommunens ansvar.

Bestemmelsene i lovens § 26 om klinisk vakt regulerer dagens ordning der staten har ansvaret og gir samtidig bestemmelser for forhandlingene med yr-

kesorganisasjonene. I praksis har yrkesorganisasjonene vært Den norske veterinærforening (DNV), og den kliniske vekten har rettet seg mot landdyr. En velfungerende klinisk veterinær-vakt er i de fleste deler av landet avgjørende for å sikre at dyreeiere har tilgang til veterinærtjenester på kveld, natt og i helger. Dette er også viktig i et dyrehelse- og dyrevelferdsperspektiv. Departementet mener imidlertid at det ikke er nødvendig eller hensiktsmessig å lovregulere hvordan denne vaktordningen skal etableres og organiseres, herunder hva som skal være gjenstand for forhandlinger med yrkesorganisasjonen. Departementet foreslår derfor at § 26 oppheves.

1.2 Lovforslagets bakgrunn

Svekket økonomisk grunnlag for klinisk veterinærtjeneste gjør det mindre attraktivt for veterinærer å etablere seg i flere distrikter. I dag ser vi dette spesielt i områder på Vestlandet og i Nord-Norge. Dette kan føre til mindre fokus på forebyggende helsearbeid og dårligere beredskap mot alvorlige smittsomme dyresykdommer. Manglende tilgang på kliniske veterinærtjenester kan i neste omgang gi svekket grunnlag for husdyrhold. For å møte disse utfordringene, satte Landbruksdepartementet i mars 2004 ned et utvalg (Sagelvmo-utvalget) som blant annet skulle vurdere hvordan en for veterinært personell kan bidra med offentlige virkemidler, slik at tilfredsstillende veterinærdekning kan opprettholdes i aktuelle områder. Sagelvmo-utvalget avga sin innstilling i september 2004. I konklusjonen og tilrådingen fra utvalget ble det bl.a. uttrykt følgende:

"Utvalget mener at de utfordringer en står overfor med hensyn til å få en tilfredsstillende veterinærdekning i alle deler av landet best kan løses ved at tilgang på kliniske veterinærtjenester gjøres til et kommunalt ansvar. Utvalget tilrår derfor at kommunene gis ansvar for at det finnes en tilfredsstillende veterinær-

dekning. Utvalget mener det i den sammenheng vil være nødvendig at også det statlige ansvaret for den kliniske veterinærvakten legges til kommunal sektor."

Departementet har vurdert innstillingen fra Sagelvmø-utvalget og ønsker å følge opp hovedkonklusjonene i innstillingen.

Staten har i dag et ansvar for å organisere og finansiere klinisk veterinærvakt på kveld, natt og i helger og høytider. Dagens vaktordning er basert på en avtale mellom DNV og Landbruks- og matdepartementet av 8. februar 2006. Et viktig grunnlag for denne avtalen var utvalgsrapporten "Klinisk veterinærvakt - antall og størrelse på vaktområdene samt tilpasning av bemanningen i vaktordningen etter behov", som ble avgitt av et bredt sammensatt utvalg 14. desember 2005.

Ansvar for tiltak mot smittsomme dyresykdommer og oppfølging av dyrevelferdssaker følger av annet lovverk (matloven og dyrevernsloven). Forvaltning av disse oppgavene omfattes ikke av den foreslåtte ansvarsoverføringen, og vil fortsatt bli ivaretatt av Mattilsynet. Veterinærer har en generell plikt til å rapportere om smittsomme sykdommer som de kommer over i sitt virke, til Mattilsynet. Muligheten for å få tak i veterinær er i så måte av betydning også for den offentlige beredskapen mot alvorlige smittsomme dyresykdommer.

Forslaget som innebærer en forvaltningsmessig reform, vil kreve endringer i dyrehelsepersonelloven. Både formålsparagrafen, § 1, og § 26 om klinisk vakt må endres. Kommunene kan ikke gis nye plikter uten hjemmel i lov. Det foreslås derfor en ny paragraf som regulerer kommunens ansvar.

1.3 Arbeidet med lovforslaget

Landbruks- og matdepartementet sendte lovutkastet med tilrettelegging for kommunalisering av ansvaret for tilgang på dyrehelsepersonell på høring 15. februar 2006 med høringsfrist 15. mai 2006. Etter anmodning ble høringsfristen senere forlenget til 31. mai 2006, men hørings svar ble tatt med helt fram til 23. juni 2006.

Hovedtyngden av kommunene er skeptiske til å overta en ny forvaltningsoppgave. Mange har pekt på nødvendighet av sikkerhet knyttet til økonomien ved en eventuell overføring og behovet for en lovformulering som presiserer nærmere plikter/kvalitetskrav ved et kommunalt ansvar. En del peker også på at dagens vaktordning som administreres av Mattilsynet, fungerer godt, og at det ikke er ønskelig å endre på dette. KS mener likevel en overføring av ansvaret for tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell er fornuftig og i tråd med prinsippet om å legge ansvaret for tjenester til lavest mulige effektive nivå.

DNV mener at staten skal ha det overordnede ansvar for å sikre en landsdekkende veterinærtjeneste, men går inn for at kommunene får ansvar for å sørge for nødvendig tilgang på veterinærer i kommunen. DNV er spesielt opptatt av at vaktordningen og forhandlingsinstituttet knyttet til denne fortsatt skal være lovfestet. På samme måte som mange andre høringsinstanser er de også opptatt av at det må sikres tilstrekkelige økonomiske rammer dersom kommunene skal få dette nye ansvaret.

Svært mange høringsinstanser skriver at det må foreligge klare kriterier for hvordan kommunene skal definere hva som regnes som tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell.

1.4 Lovforslaget

1.4.1 Etablering av kommunalt ansvar for å sikre tilfredsstillende tjenestetilgang

I nåværende annet ledd i formålsparagrafen (§ 1) står det at staten har det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste. Statens ansvar er i første rekke blitt knyttet til den landsdekkende kliniske vaktordningen som er regulert i lovens § 26.

Departementets forslag om å oppheve § 1 annet ledd og å fastsette ny § 3 a, innebærer at statens overordnede ansvar oppheves. Samtidig gis kommunene et nytt, konkret ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Kommunene får et utvidet ansvar i forhold til det ansvaret staten har i dag i og med at det ikke blir omtalt som et overordnet ansvar. Ansvaret blir direkte ved at det blir knyttet til en plikt for kommunen til å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Hvordan kommunene skal sørge for dette, vil det være opp til de enkelte kommunene å bestemme. I høringsnotatet var det også lagt opp til at det vil være kommunen som må vurdere hva som er en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell.

For at det skal kunne være en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, må tjenesten også omfatte en døgntilgang på en slik tjeneste. Departementet legger derfor til grunn at kommunens ansvar for å sikre døgntilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell normalt må ivaretas gjennom en organisert vaktordning.

Av høringsinstansene er det omtrent 50 som er positive til ansvarsoverføringen eller som har få eller ingen merknader til forslaget.

Andre høringsinstanser er negative til at staten ikke skal ha det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste. En del av de som er positive til at kommunene får overført oppgaver, ønsker likevel at staten skal beholde det overordnede

ansvaret for å sikre en landsdekkende veterinærtjeneste.

Mange påpeker at det er mest rasjonelt at staten ved Mattilsynet administrerer veterinærvakten eller at ansvaret legges på regionalt nivå. Flere mener at kommunene ikke har nødvendig kompetanse.

Svært mange er opptatt av hvilke økonomiske midler som følger med overføringen til kommunene. Høringsinstansene som støtter forslaget er også bekymret for at den økonomiske overføringen til kommunene blir for liten. Flere mener at oppgavene ikke bør overføres uten at de økonomiske og administrative konsekvensene og vilkårene for kompensasjon er nærmere utredet.

Forslaget i § 3 a om at kommunene skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell blir kommentert av svært mange. De etterlyser nærmere bestemmelser om hva som ligger i "tilfredsstillende tilgang på tjenester".

DEPARTEMENTETS VURDERINGER

Etter departementets syn er det ikke forenlig med overføringen av ansvar til kommunene at staten skal beholde det overordnede ansvaret i § 1 annet ledd.

Kommunene vil få et mer direkte ansvar enn det staten har hatt. Kommunene må ta grep for at det skal være tilgang på dyrehelsepersonell for sine innbyggere. De må også legge til rette for det praktiske ved ordningen og finne samarbeidsformer kommunene imellom. KS vil være en sentral medspiller for kommunene. Siden behovet for dyrehelsetjenester kan oppstå hele døgnet, vil det ikke være tilfredsstillende tilgang på dyrehelsetjenester, hvis det ikke er mulig å få hjelp til dyr utenom vanlig arbeidstid. En nærmere presisering av hva som skal anses for tilfredsstillende tilgang på tjenester, er vanskelig å gi. Flertallet i utvalget som i 2005 utredet organisering og bemanning av klinisk veterinærvakt, mente at vaktordningen som hovedregel bør være slik at 80 pst. av gårdsbruk med husdyr bør kunne nås innen 100 minutter, forutsatt at veterinæren er klar for nytt oppdrag. Departementet antar at en slik norm kan være veiledende også for hva som er tilfredsstillende tjenestetilgang på dagtid. Departementet finner det ikke mulig å definere et konkret krav til tjenestetilgang i loven. Her må det bli et skjønn i den enkelte kommune med utgangspunkt i en veiledende norm.

1.4.2 Opphevelse av bestemmelsene om klinisk vakt

Gjeldende dyrehelsepersonellov pålegger staten en plikt til å etablere klinisk vakt for dyrehelsepersonell i alle deler av landet. Departementet er forpliktet til å inngå avtale med yrkesorganisasjonene etter forhandlinger om organisering og gjennomføring av vaktene samt om godtgjøring/tilskudd for deltakelse.

Som hovedregel skal vakt deltakelse baseres på frivillighet, men loven gir også anledning til å pålegge veterinærer å delta i vaktordningen på det stedet de utfører sin virksomhet dersom en ikke har fått tilstrekkelig personell til å gå frivillig inn i vaktordningen.

Departementet foreslår at det ikke lenger lovfestes en hjemmel til å pålegge veterinærer plikt til å delta i vaktordningen. I den grad kommunene vurderer det som nødvendig å sikre at veterinærer vil delta i en vaktordning, kan dette mer hensiktsmessig løses ved at dette avtales mellom kommunen og aktuelt personell.

Departementet ser videre nødvendigheten av å unngå videreføring av en tilnærmet vetorett for DNV i forhandlinger både om organisering/bemanning av vaktordningen og godtgjøring for deltakelse, ved overføring av ansvar til kommunene.

Kommunene må få størst mulig fleksibilitet for å kunne tilpasse ordningene til lokale forhold. Når det ikke lenger er en lovbestemmelse som gir anledning til å pålegge vaktplikt, bortfaller også de argumentene som talte for lovfesting av forhandlinger om organisering og godtgjøring for vakt deltakelsen.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet omtaler at de har vært blant pådriverne for å få endret lovstrukturen knyttet til § 26 i nåværende lov.

Akademikerne finner det uforenlig med vanlig praksis i arbeidslivet at veterinærenes yrkesorganisasjon fratas den lovfestede retten til å avtale med offentlig myndighet i en viktig og samfunnsnyttig del av virksomheten som deltagelse i vaktordningen er.

DNV mener at avvikling av den sentrale forhandlingsretten vil medføre uforutsigbarhet for praktiserende veterinærer i landet og vil gå utover rekruttering av veterinærer til distriktene. De hevder at avvikling av forhandlingsretten vil føre til betydelig dyrere veterinærtjeneste i utkantområder. De foreslår å videreføre forhandlingsbestemmelser hvis kommunene får overført ansvar.

KS uttaler:

"KS mener at - ikke minst - for de kommunene som har svak tilgang på veterinærer vil det være nødvendig å videreføre en form for avtalebasert ordning. KS vil kunne forestå slike forhandlinger på vegne av kommunene, og har allerede en begynnende dialog om dette med Veterinærforeningen (DNV)."

DEPARTEMENTETS VURDERINGER

Departementet ønsker ikke en videreføring av gjeldende regler for vaktordning. Ved at kommunene skal sørge for en tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, vil de også få et ansvar for at det er mulig å få tak i veterinær utenom vanlig arbeidstid. Etter departementets vurdering bør kommunene og deres organisasjon stå fritt i forhold til hvordan de rent praktisk legger opp dette. KS påpeker at

det vil være nødvendig å videreføre en form for avtalebasert ordning om vakt, noe som er mer økonomisk for kommunesektoren i forhold til at hver enkelt kommune skal forhandle. Departementet er enig i denne vurdering og ser at det er besparelser i felles ordninger. Lovregulering er ikke nødvendig som grunnlag for avtaler mellom partene på dette området.

Det har vært vurdert om det kan bli spesielt vanskelig å få til gode ordninger under en eventuell ny forhandlingssituasjon når det ikke lenger er noen mulighet for å kunne pålegge dyrehelsepersonell å delta i en vaktordning. Etter departementets syn har dette elementet hatt liten betydning. Pliktbestemmelsen ble aldri brukt, og den kunne i tilfelle bare brukes overfor dem som ikke hadde gyldig forfall. At fremtidig vaktordninger i kommunal regi blir basert helt på frivillighet, må etter departementets syn være det beste.

Etter departementets vurdering vil det videre ikke være i tråd med opphevelsen av de foregående ledd i § 26 hvis en ny vaktordning skal forskriftsreguleres. Partene bør stå fritt og kunne avtale de ordningene de ser seg best tjent med fremover.

1.5 Administrative og økonomiske konsekvenser

De økonomiske og administrative kostnadene for kommunene av det nye lovpålagte ansvaret er knyttet til følgende elementer:

1. Finansiering av klinisk veterinærvakt.
2. Finansiering av tiltak for å sikre tilgang på tjenester på dagtid.
3. Administrative oppgaver og kostnader knyttet til punktene 1 og 2.

Ad 1. Finansiering av klinisk veterinærvakt

Landbruks- og matdepartementet inngikk i februar 2006 en ny avtale med DNV om organisering av og godtgjøring for klinisk veterinærvakt. Etter denne avtalen er årskostnaden for klinisk veterinærvakt om lag 88,6 mill. kroner. Ved etablering av et kommunalt ansvar for å finansiere klinisk veterinærvakt, vil bevilgningen bli overført fra statsbudsjettet (kap. 1115 post 70) til kommunene. Dette vil bli nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2007-2008).

Ad 2. Finansiering av tiltak for å sikre tilgang på tjenester på dagtid

Det kan være vanskelig å tallfeste de økonomiske konsekvensene av et nytt lovbestemt ansvar for kommunene til å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Etter dialog med KS legger Landbruks- og matdepartementet til grunn at det må tilføres om lag 12,5 mill. kroner for denne oppgaven. En tar sikte på å fordele midlene til om lag

den fjerdedelen av landets kommuner som har lavest dyretall.

Administrasjon av vaktordningen vil med dagens inndeling av vaktområdene kreve betydelig grad av interkommunalt samarbeid. Departementet legger til grunn at det også etter ansvarsoverføring til kommunene, vil være nødvendig å videreføre en form for avtalebasert ordning for klinisk veterinærvakt.

Etter dialog med KS legger Landbruks- og matdepartementet til grunn at kommunenes administrative kostnader vil utgjøre om lag 4,5 mill. kroner. Samtidig fritas Mattilsynet for kostnader knyttet til administrasjon av vaktordningen, tilsvarende om lag 1 mill. kroner. Netto økning av administrative kostnader utgjør dermed om lag 3,5 mill. kroner.

De samlede merkostnadene ved etablering av et kommunalt ansvar for å sikre tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell er etter dette beregnet til å utgjøre om lag 16 mill. kroner. Det vil i St.prp. nr. 1 (2007-2008) bli lagt opp til å kompensere kommunenes kostnader i tråd med ovenstående.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigrun Eng, Steinar Gullvåg, Sigvald Oppebøen Hansen, Arne L. Haugen og Gorm Kjernli, fra Fremskrittspartiet, Hans Frøde Kielland Asmyhr, Kåre Fostervold og Øyvind Korsberg, fra Høyre, Torbjørn Hansen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn, fra Senterpartiet, lederen Ola Borten Moe, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til forslag fremmet i Ot.prp. nr. 68 (2006-2007) Lov om endringer i lov av 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell om en overføring av ansvaret for veterinærdekning fra stat til kommune. Komiteen viser til behovet for en god tjeneste over hele landet for å sikre dyrevelferd og dyrehelse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener Regjeringens forslag på en god måte sikrer dette ved at det blir et kommunalt ansvar å sørge for tilfredsstillende tjenester fra dyrehelsepersonell.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, finner grunn til å bemerke at bakgrunnen for å overføre ansvaret for veterinærer og annet dyrehelsepersonell fra staten til kommunene

er en målsetting om sørge for bedre veterinærtjeneste over hele landet.

Dette flertallet minner om at statens ansvar for veterinærtjenester har vært på et overordnet plan, og ikke et direkte ansvar for å sørge for det konkrete tjenestetilbudet i de enkelte områder av landet. Staten har kun hatt et overordnet ansvar for å etablere og administrere en ordning med klinisk veterinærvesen. Kommunene får nå det helhetlige ansvaret for veterinærtjenesten, noe som etter dette flertallets mening gir rom for ulike tilnæringsmåter for kommunene, og er godt tilpasset det øvrige ansvar kommunene har for landbruks tjenestene på lokalt nivå.

For å understreke at lovgivningen fortsatt innebærer et offentlig ansvar for veterinærvesen, foreslår dette flertallet som nytt annet ledd til lovforslagets § 3 a:

"Ny § 3 a annet ledd skal lyde:

Kommunene har ansvar for å organisere en klinisk veterinærvesen utenom ordinær arbeidstid."

Dette flertallet legger til grunn at Mattilsynet tar ansvaret for god dialog og kommunikasjon mellom dem og veterinærene. Dette flertallet anser dette som spesielt viktig i forhold til å ivareta smitteberedskap og dyrevelferd på en så god måte som mulig.

Dette flertallet er for øvrig enig med Regjeringen i at bestemmelser som angår tilgjengelighet av tjenester for brukerne best forvaltes så nær brukerne som mulig. Kommunene har, etter dette flertallets oppfatning, gode forutsetninger for å finne gode og praktiske løsninger på tvers av kommunegrensene, og dette vil etter dette flertallets syn også komme denne tjenesten til gode.

Dette flertallet vil peke på at det er særlig viktig at kommunene sikres økonomi til å ivareta de nye oppgavene på en god måte.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener Regjeringens forslag ikke på en god måte godtgjør at dette vil sikres med forslaget om et kommunalt ansvar for veterinærtjenester.

Disse medlemmer viser til at den eksisterende ordningen med et statlig ansvar for veterinærvesen over hele landet forvaltet av Mattilsynet er en god og forutsigbar ordning. Disse medlemmer mener det vil være uheldig å gjennomføre en reform med så mange usikkerhetsmomenter som det er knyttet til kommunalisert veterinærvesen. Disse medlemmer vil også påpeke at man ikke har noen god ordning for å forvalte videre den fagkunnskap som Mattilsynet besitter etter ha forvaltet den gjeldende ordningen.

Disse medlemmer viser til de mange usikkerhetsmomenter som er knyttet til den nye kommunale veterinærvesen som også fremkommer i flere av høringssvarene i saksfremlegget. Disse medlemmer vil påpeke de usikre økonomiske forholdene rundt ordningen der nå lokal økonomi vil kunne være utslagsgivende for kvaliteten på tjenestene. Disse medlemmer mener det er uholdbart at det nå blir opp til den enkelte kommune å avgjøre hva som skal regnes som en tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester, noe som vil gi lokale forskjeller når det gjelder dyrevelferden.

Disse medlemmer viser til at den nye ansvarsorganiseringen vil medføre mer administrasjon. Det legges også til grunn at det er mer ressurskrevende å administrere klinisk veterinærvesen når oppgaven fordeles på alle landets kommuner. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at omorganisering vil medføre at en større del av ressursene nå vil medgå til administrasjon og at det vil gi færre ressurser til å sikre gode veterinærtjenester.

Disse medlemmer viser til at forslaget ikke inneholder noen beskrivelse av hva som blir situasjonen i de tilfeller der kommunen ikke er stand til å levere tjenester som er kvalitetsmessig holdbare. Disse medlemmer mener dette er betenkelig og er egnet til å skape usikkerhet med hensyn til dyrevelferden lokalt.

Disse medlemmer viser til at dagens organisering av veterinærtjenesten forvaltet av Mattilsynet sikrer et velfungerende tilbud over hele landet som det ikke er grunn til å endre med en mer usikker kommunal modell.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag.

"Stortinget ber Regjeringen å videreføre dagens organisering av veterinærtjenester."

Medlemene i komiteen frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre syner til at det er lite økonomisk attraktivt for veterinærer å etablere seg i enkelte distrikt. Dette kan gå utover førebyggjande helsearbeid og gje dårlegare beredskap mot dyresjukdomar, noko som kan skapa problem for husdyrhald og landbruksverksemd.

Desse medlemene syner til at Regjeringa sitt framlegg til løysing er i tråd med Sagelvmotvallet sin konklusjon om at kommunane bør få ansvaret for at det fins ei tilfredsstillande veterinærdekning og at den kliniske veterinærvesen også vert lagt til kommunal sektor. Ei slik ordning vil vera i samsvar med prinsippet om å leggja ansvaret for tenester til lågast mogleg nivå. Desse medlemene legg også vekt på at prinsippet om overføring til kommunane vert

støtta av mellom anna Den norske veterinærforening og Kommunenes Sentralforbund.

Desse medlemene står difor Regjeringa sitt framlegg.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen å videreføre dagens organisering av veterinærtjenester.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

I

I lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd oppheves.

Ny § 3 a skal lyde:

§ 3 a Kommunens ansvar

Kommunene skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell.

Kommunene har ansvar for å organisere en klinisk veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid.

§ 26 oppheves.

II

Loven gjelder fra 1. januar 2008.

Oslo, i næringskomiteen, den 27. november 2007

Ola Borten Moe

leder

Hans Frode Kielland Asmyhr

ordfører

Vedlegg

Brev fra Landbruks- og matdepartementet til næringskomiteen, datert 31. oktober 2007

Ot. prp. nr. 68 (2006-2007) Lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

Jeg viser til Næringskomiteens brev datert 29. oktober 2007 og kan gi følgende svar på spørsmålene:

Hvordan vurderer Mattilsynet overføringen av ansvaret til kommunene?

Spørsmålet er forelagt Mattilsynet som i e-post av 30. oktober 2007, har svart slik:

"Mattilsynet var representert i utvalget oppnevnt av Landbruksdepartementet 29/03/2004, "Tiltak for å styrke klinisk veterinærtjeneste i næringssvake strøk". Utvalget mente at de utfordringer en står ovenfor med hensyn til å få en tilfredsstillende veterinærdekning i alle deler av landet best kunne løses ved at tilgang på kliniske veterinærtjenester gjøres til et kommunalt ansvar. Spørsmålet om veterinærvakt lå utenfor mandatet, men utvalget oppfattet en ansvarsoverføring til kommunene av denne vekten, som en naturlig konsekvens av utvalgets forslag med hensyn til det generelle ansvar for kliniske veterinærtjenester.

I forbindelse med Mattilsynets deltagelse i utvalget ble spørsmålet diskutert med Mattilsynets regionkontorer som støttet den konklusjonen utvalget kom frem til."

Hva vil være Mattilsynets funksjon i den kommunale modellen?

Den viktigste konsekvensen av lovforslaget for Mattilsynet, er at Mattilsynet ikke lenger vil ha ansvaret for å organisere klinisk veterinærvakt og utbetale vaktgodtgjøring. Mattilsynet har for øvrig ikke oppgaver eller ansvar knyttet til veterinærdekning. Mattilsynet har imidlertid i en overgangsperiode etter etableringen gitt enkelte medarbeidere permisjon fra deler av stillingen eller andre individuelle løsninger, der innlemmelse av distriktsveterinærstillinger i Mattilsynet har gitt problemer med tjenestetilgang i klinisk veterinærpraksis.

Hva skjer med den kunnskapen som Mattilsynet allerede har opparbeidet seg på fagfeltet?

Det er opprettet dialog mellom ES og Mattilsynet for å legge til rette for at den erfaringen og kunnskapen Mattilsynet har om vaktordningen, blir overført til KS og kommunene på en god måte.

Vil den nye kommunale modellen medføre mer administrasjon enn dagens ordning?

Gjennom lovendringsforslaget foreslås å etablere et konkret ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Dette er en ny lovbestemmelse som gir nye administrative kostnader.

I tillegg overføres det administrative ansvaret for klinisk veterinærvakt fra staten ved Mattilsynet til kommunene. Det er lagt til grunn at det vil være mer ressurskrevende å administrere klinisk veterinærvakt når oppgaven fordeles på landets kommuner.

I budsjettforslaget for 2008 er Mattilsynets budsjett foreslått redusert med 1 mill. kroner som følge av at Mattilsynet fritas for arbeidet med å organisere klinisk veterinærvakt og utbetale vaktgodtgjøring. Det er lagt opp til at de administrative kostnadene for den nye modellen, inkludert det nye ansvaret for generell tjenestetilgang, vil være drøyt 4,5 mill. kroner.

Hvorfor er det ikke fastsatt klare kvalitetskrav for den nye kommunale veterinærordningen?

Departementet mener at det er så store geografiske variasjoner mellom kommunene at det er vanskelig å gi en generell norm for tjenestetilbudet i alle kommuner.

I visse områder kan reiseavstandene være så store og dyreholdet så spredt, til dels både på fastlandet og på øyer, at det må aksepteres relativt lange reiseavstander/lang "responstid" til enkeltbrukere. Landsdekkende normer basert på det som må aksepteres i visse områder, ville ha blitt oppfattet som for dårlig i andre deler av landet Eksempelvis viste en kartlegging av reiseavstander på vakt i 29 vaktområder våren 2007 at en vesentlig andel av områdene har gjennomsnittlige reiseavstander under 20 km.

Reiseavstander og "responstid" i alle landets vaktområder ble gjennomgått av et utvalg som leverte sin innstilling i desember 2005. Departementet har på grunnlag av denne gjennomgangen gitt en veiledende minimumsnorm for hva som må kunne kreves for å si at tjenestetilgangen er tilfredsstillende (minst 80 % skal kunne nås innen 100 minutter).

Er det akseptabelt med store lokale variasjoner med hensyn til muligheten av å få tilgang på veterinærtjenester?

Målet med den lovendringen som foreslås, er å styrke tilgangen på dyrehelsetjenester (veterinærtjenester) i områder med svakt næringsgrunnlag for sli-

ke tjenester, d.v.s. å redusere de store lokale variasjonene vi ser i dag med hensyn til tilgang på veterinærtjenester.

Tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester er vesentlig for landbruket, dyrehelsen og dyrevelferden. Stadig flere områder av landet opplever at det er lite attraktivt for veterinærer å etablere praksis, spesielt gjelder dette store deler av Nord-Norge, deler av kyst- og øysamfunn i Midt-Norge og på Vestlandet, samt deler av Telemark og Østerdalen.

Lovendringsforslaget møter denne utfordringen gjennom en ny, lovbestemmelse om plikt til å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester. Ut fra ønsket om å plassere ansvaret for tjenestetilbudet så nær brukerne som mulig, er det foreslått at denneplikten legges til kommunene. Landbruks- og matdepartementet (LMD) har i St.prp. nr. 1 (2007-2008) som oppfølging av lovforslaget, foreslått tilførsel av "friske midler" til arbeidet med å sikre veterinærdekning. Om lag 12 mill. kroner er foreslått brukt av kommunene til stimuleringstiltak for å sikre tilgang på veterinærtjenester på dagtid. I tillegg legges det opp til videreføring av vaktordningen på dagens nivå.

Hva mener departementet er en "tilfredsstillende tilgang på tjenester"?

Det vises til svar på spørsmålet om hvorfor det ikke er fastsatt klare kvalitetskrav for den nye ordningen.

Hva gjøres i de tilfeller der kommunene ikke er i stand til å levere tjenester av denne kvaliteten?

Det er ikke foreslått særskilte sanksjonsbestemmelser knyttet til kommunenes plikt etter lovforslaget. Departementet har imidlertid stor tiltro til at kommunene vil ivareta ansvaret på en god måte.

Ved at ansvaret legges til kommunene, åpnes for kreativitet i kommunene for å utnytte personellens kompetanse til beste for lokalsamfunnet, også på andre områder enn ordinær veterinærpraksis. Gjennom forslaget om en øremerket bevilgning økes sikkerheten for at avsatte midler blir brukt i henhold til intensjonen. Det vil bli ført ordinær kontroll med at midlene blir brukt på en måte som er i samsvar med offentlig tilskuddsforvaltning.

Vil den foreslåtte reformen få noen konsekvenser for beredskapen mot smittsomme dyresykdommer og dyrevernsaker?

Målet med lovendringen og budsjettforslaget for 2008, er å styrke tilgangen på veterinærtjenester på dagtid, noe som vil være positivt både for dyrehelse og dyrevelferd. Det legges videre opp til videreføring av klinisk veterinæravakt på dagens nivå gjennom øremerkede midler.

Et viktig element i sykdomsberedskapen er at alle veterinærer har en varslingsplikt til Mattilsynet om mistanker om alvorlige smittsomme dyresykdommer. Det arbeides også med sikte på forbedret varslingsplikt om alvorlige tilfeller av vanskjøtsel/dyremishandling.

Det er nyttig med god kontakt mellom Mattilsynet og de praktiserende veterinærene. Slik kontakt kan etableres og videreføres uavhengig av hvem som tar seg av vaktlister og betaler ut vaktgodtgjøring for klinisk veterinæravakt. Mattilsynet vil fortsatt ha mulighet til å gi en praktiserende veterinær offentlig myndighet for et kortere eller lengre tidsrom - enten etter avtale med den enkelte veterinæren, eller i krisesituasjoner etter pålegg hjemlet i dyrehelsepersonelloven.

Er veiledende normer godt nok for å sikre en forsvarlig veterinærordning for hele landet?

Målet med lovendringsforslaget og budsjettforslaget for 2008 er å styrke veterinærdekningen i områder som er næringssvake for slike tjenester. De aller fleste steder vil næringsgrunnlaget for klinisk veterinærpraksis kombinert med vaktordningen være tilstrekkelig. I en del områder der markedet for veterinærtjenester er for dårlig, vil lovforslaget føre til at det blir satt inn særskilte tiltak for å bedre tjenestetilgangen. Departementet har på grunnlag av store variasjoner, både geografisk og med hensyn til dyretetthet, ikke funnet det hensiktsmessig å foreslå en lovfestet norm for tjenestetilbudet. Se også svar på spørsmålet om det er akseptabelt med store lokale variasjoner.